

**ОРГАНІЗАЦІЯ РОБІТ З РЕКУЛЬТИВАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ У ВИДОБУВНІЙ
ПРОМИСЛОВOSTІ**

Особливе місце серед природних ресурсів посідають ресурси надр, оскільки вони володіють значним об'ємом досить цінних властивостей. Використання корисних властивостей надр головним чином пов'язане із мінеральними ресурсами, видобування і використання яких має дуже важливе значення для економіки держави. Відкритий видобуток корисних копалин супроводжується комплексом негативних впливів на оточуюче середовище, серед яких найбільший вплив припадає на зміни рельєфу і геологічної будови території. Отож необхідною умовою діяльності гірничих підприємств згідно Гірничого закону України є повернення порушених земель у стан, безпечний для людей і майна та придатний для використання в суспільному господарстві.

Однією із суттєвих проблем розвитку мінерально-сировинного комплексу України є відсутність належної правової основи регулювання використання й охорони надр.

Основними чинниками можливих негативних змін родючості ґрунту під впливом робіт з капітального ремонту свердловин та проведення сейсмічної розвідки можуть бути: забруднення, переущільнення і погіршення біологічного стану ґрунту. У зв'язку з незняттям верхнього родючого шару ґрунтів під час капітального ремонту свердловин та проведення сейсмічної розвідки, по завершенню цих робіт технічну рекультивацію не проводять, а необхідно провести тільки заходи з усунення переущільнення та поліпшення біологічного стану ґрунту з метою досягнення оптимального за даних ґрунтово-кліматичних умов рівня родючості.

За дотримання технологічних норм та відсутності нештатних ситуацій, роботи з будівництва газопроводів, прокладання газопроводів-шлейфів свердловин, капітального ремонту свердловин, а також сейсмічної розвідки не призводять до забруднення земельних ділянок, на яких проводяться ці роботи. Поряд з тим, застосування спеціальної важкої техніки, тиск якої на ґрунт перевищує допустимі норми питомого тиску на ґрунт сільськогосподарською технікою, знімання родючого шару ґрунту, його перемішування із розташованими нижче шарами, проведення робіт з ґрунтом у стані його перезволоження спричинюють погіршення родючості ґрунту. Ущільнення ґрунту, як правило, супроводжується зміною мікрорельєфу поверхні, утворюючи колію або мікропониження. Найбільш ущільнений шар розташований зазвичай на глибині до 30 см від поверхні ґрунту, а під колією ущільнення може простежуватися і до глибини 70-80 см. Під дією коліс техніки руйнуються структурні агрегати, погіршуються загальні воднофізичні властивості ґрунту, внаслідок чого спостерігається недобір урожаю.

Процеси рекультивації порушених земель зазвичай поділяють на два основні етапи: гірничотехнічний і біологічний. Проте, з практичної точки зору, виправданим вважається виокремлення трьох етапів: підготовчого, гірничотехнічного, біологічного.

Обґрунтування виду рекультивації для подальшого використання рекультивованих земель на основі сукупного врахування комплексу природних та економічних чинників: географічного розташування, кліматичних умов, агрохімічного складу розкритих порід, вартості землі та її господарського призначення, соціально-економічних чинників і перспективи розвитку району розроблення родовища корисних копалин.

Відновлення родючості і повернення в обіг земель, порушених гірськими роботами, можливі в результаті проведення спеціальних робіт, що отримали назву рекультивація.

Основою розущільнення ґрунту та досягнення модальних параметрів його рівноважної щільності будови є глибоке розпушування знаряддями чизельного типу. Залежно від початкових значень щільності будови і розповсюдження переущільнення у профілі ґрунту проводять розпушування одразу на глибину до 60 см або, починаючи з глибини 40-45 см, декілька разів з поступовим поглиблюванням. На ділянках, де відзначаються найбільш високі значення рівноважної щільності, доцільно проводити глибоке розпушування знаряддями вібраційного типу на глибину до 80-90 см.